

UMEÅ UNIVERSITET

Umeå University Medical Dissertations, New Series No 2257

BARNHÄLSOVÅRDENS FÖRÄNDRADE ROLLER OCH BEHOV AV DIGITAL UTVECKLING

Lotha Valan

Akademisk avhandling

som med vederbörligt tillstånd av Rektor vid Umeå universitet för avläggande av filosofie doktorsexamen framläggs till offentligt försvar i Ankarets aula, Hälsocentralen Ankaret, Örnsköldsvik, fredagen den 3 november, kl. 13:00.

Avhandlingen kommer att försvaras på svenska.

Fakultetsopponent: Professor Karin Enskär

Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet, Uppsala, Sverige.

Organization

Umeå University
Department of Nursing

Document type

Doctoral thesis

Date of publication

13 October 2023

Author

Lotha Valan

Title

Barnhälsovårdens förändrade roller och behov av digital utveckling

Abstract

Bakgrund - Den svenska barnhälsovården är frivillig och kostnadsfri, och de flesta svenska familjer följer programmet. Den är dock inte jämnt fördelad över landet och kan därför behöva utvecklas med fler digitala element och bli mer familjefokuserad. Familjefokuserad pediatrik omvårdnad ligger till grund för omvårdningspraktiker inom barnhälsovården, vilket innebär att specialistsjuksköterskan skapar vård tillsammans med familjen och tar vara på alla kompetenser på bästa sätt. Att involvera föräldrarna i utvecklingen av barnhälsovården är därmed av yttersta vikt.

Syfte - Det övergripande syftet var att utvärdera hur föräldrar och barnhälsovården specialistsjuksköterskor (BVC-sjuksköterskor) uppfattar och använder Internet som en källa för hälsokompetens, samt att utvärdera effekten av en digital pilotintervention utvecklad i samarbete med föräldrar med målet att minska föräldrastress, öka hälsolitteracitet och tillfredsställelse med barnhälsovården.

Metoder - Kvalitativa (**I, III**), mixade (**II**) och kvantitativa (**IV**) metoder baserade på intervjudata, gruppdiskussioner och frågeformulär användes i de fyra studierna. Kvalitativa data analyserades med hjälp av kvalitativ innehållsanalys och kvantitativa data med beskrivande och jämförande statistiska metoder.

Resultat - Studie **I** visade att föräldrars internetanvändning påverkade BVC-sjuksköterskors arbete på olika sätt. Internet ansågs underlätta vård, tillgång och tillhandahållande men kunde också komplicera den professionella rollen och prestationen, vilket innebär att BVC-sjuksköterskor upplevde att deras yrkesroll förändrades. I studie **II** framkom att föräldrar i mycket hög grad sökte på Internet efter hälsorelaterade ämnen. Studien visade också att Internet kunde stärka föräldrarna med ny kunskap och stödja deras förmåga till egenvård, men att denna kunskap å andra sidan också oroade dem och gjorde dem osäkra i sin föräldraroll. Studie **III**, som rapporterade om föräldrars upplevda behov av och förväntningar på ett digitalt stöd, visade att de ville bli mer självständiga i sitt föräldraskap men fortfarande behövde stöd och meningsfulla relationer. Studie **IV** visade inte på några statistiskt signifikanta effekter på föräldrastress och e-hälsolitteracitet, även om tendenser kunde identifieras. Tillfredsställelse, tillgänglighet och support från barnhälsovården ökade över tid i interventionsgruppen.

Slutsats - Implementerat klokt bland fler deltagare och över en längre period är det möjligt att den digitala supporten även kan minska föräldrastress och öka eHälsolitteracitet.

Nyckelord: Barnhälsovård, digital support, egenvård, e-Hälsa, eHälsolitteracitet, familjefokuserad omvårdnad, föräldrar, föräldrastress, hälsolitteracitet, tillfredsställelse

Language

Svenska

ISBN

Print: 978-91-8070-158-7
PDF: 978-91-8070-159-4

ISSN

0346-6612

Number of pages

60 + 4 papers